

Het huis, de burens en het geloof *Hoe de kerk in de stad woont*

Kort verslag van de **voorjaarsconferentie** van het Beraad Grote Steden op 22 april 2016

De voorjaarsconferentie 2016 van de Vereniging Beraad Grote Steden vond plaats op 22 april in het Landelijk Dienstencentrum (en werd voorafgegaan door de Algemene Ledenvergadering). Na de opening waren er twee rondes met workshops. De middag werd afgesloten met een korte viering in de kapel. De deelnemers hadden de keuze uit drie workshops. De thema's van de workshops waren veel terugkomende aandachtspunten in de 'Stedentrip', de belronde langs de lidsteden die in december en januari was gehouden. Met deze voorjaarsconferentie wilde het BGS dus direct aansluiten bij urgente thema's die in de steden spelen. Hieronder volgt een kort verslag van deze workshops.

Workshop 1 Reorganisatie en onderlinge solidariteit – met Harm Dane

Eén van de conclusies van de Stedentrip was dat er, nog altijd, veel tijd en energie gaat zitten in reorganisatieprocessen. In de 'anatomische lessen' van het BGS hebben we hieraan al veel aandacht besteed. Een dringende vraag is die naar de *solidariteit* tussen (algemene) kerkenraad en wijkgemeenten, tussen de wijkgemeenten onderling en ook tussen de wijkgemeenten en pioniersplekken. Dr. Harm Dane, voorzitter van de algemene kerkenraad van Amersfoort, schetste het proces in zijn stad. Uitgangspunt van het Amersfoortse beleid is dat de kracht van de gemeente in de wijken ligt, wat je daar verder ook van mag vinden. De wijkgemeenten hebben daarom behoorlijk veel autonomie en zijn zelf verantwoordelijk voor de financiën. De AK is in veel opzichten zeer terughoudend en houdt vooral de vinger aan de pols. Wijkgemeenten die financieel in de problemen komen, kunnen onder bepaalde voorwaarden een beroep doen op een steunfonds. Door de keuze voor (financiële) zelfredzaamheid zijn de wijkgemeentes sterk op zichzelf gericht. Draagvlak verwerven voor nieuwe initiatieven voor mensen buiten de kerk (een 'tweede spoor' naast de wijkgemeenten) gaat daarom moeizaam.

Het gesprek tijdens deze workshop concentreert zich vooral op de verhouding tussen wijkgemeentes en pioniersplekken. (Wijk-) gemeenten kunnen creatief en ruimhartig omgaan met nieuwe initiatieven. Dat blijkt uit allerlei voorbeelden. De diaconie in Utrecht wil bijvoorbeeld garant staan bij het verkrijgen van leningen als projecten ook iets diaconaa's hebben. Dat is een creatievere manier van ondersteuning dan er 'alleen maar geld in pompen'. In veel steden wordt de kerkorde in dit opzicht als belemmerend ervaren. Nieuwe initiatieven hoeven niet in de mal van onze kerkorde te passen. Kom niet meteen met allerlei voorwaarden (aanwezigheid van ambtsdragers, garanties voor continuïteit, etc.).

Bij nieuwe vormen van kerk zijn *ontmoeten* het sleutelwoord. Creëer plekken voor ontmoeting, zowel voor jongeren als voor ouderen. In dat opzicht kunnen pioniersplekken en wijkgemeentes elkaar ook aanvullen. 'Het nieuwe pastoraat is namelijk het faciliteren van ontmoeting.'

Workshop 2 Buren. Het interreligieuze netwerk – met ds. Martijn van Laar en imam Alper Alasag

Martijn werkt in de Pelgrimvaderskerk in Rotterdam, een ‘witte’ kerk in een ‘gekleurd’ stadsdeel. In de kerk en vanuit de stad wordt het contact met moslims gezocht, maar men merkte dat de formele ontmoetingen, na een eerste, succesvolle start, verzandden. De ervaring was ook dat men dan de jongeren niet bereikte. Op een bijeenkomst van de Dialoogtafel in Rotterdam (Platform INS) in 1998 ontmoette Martijn imam Alper Alasag. De vraag tijdens een van de dialoogtafels was: ‘Hoe kunnen we leiders van religieuze groepen met elkaar laten optrekken?’ Vanuit hun persoonlijke contact vroegen zij ieder een klein groepje mensen in hun eigen achterban om mee te praten over maatschappelijke en religieuze thema’s. Via deze groep ontstonden vriendschappen. Daar wilde men meer mensen mee laten kennismaken.

Vanuit deze groep zijn Alper en Martijn een cursus gaan ontwikkelen. Een inspirerend thema bleek een serie over ‘Profeten’ in het eigen heilige boek. Vragen die aan de orde kwamen: Wat zegt jouw boek over deze profeet? Hoe verhoudt het verhaal zich tot de kern van jouw geloof? Wat betekent de profeet voor jouw dagelijks leven? Uitgangspunt is dat je best een getuige van je eigen traditie mag zijn, maar dat men er niet op uit is de ander te overtuigen. In de ontmoeting kun je ander beter zien. De cursus loopt nu 9 jaar en er zijn al velen die zo kennis hebben gemaakt met ‘buren’ in hun wijk en van hun traditie.

Uitgangspunt voor Martijn is het aansluiten bij de bestaande netwerken. Er zijn mensen die op hun werk niet over hun geloof praten, maar wel een collega willen uitnodigen voor een ontmoeting of maaltijd met andere leeftijdgenoten. Via de kerk kun je ook aansluiten bij een islamitische vereniging. Een netwerk kan ook ontstaan in een buurt. Vanuit het vriendschappelijk contact voelen mensen zich ook verantwoordelijk voor de ontstane relatie. Vertrouwen is daarbij een kernwoord.

Martijn en Alper bezochten recentelijk een conferentie in Hamburg, die handelde over dit thema: de kracht van vriendschappen. Hij maakt ons attent op het Interfaith Mediation Centre.

Workshop 3 Geloof. Missionair en verlegen...!? – met ds. Marleen Blootens

Marleen introduceert de Elthetokerk in de Indische Buurt in Amsterdam. Kenmerken die van toepassing zijn op de Elthetogemeenschap zijn: informeel, laagdrempelig, diversiteit, niet alleen op zondag, ontmoeting. Zij vertelt over de leefgemeenschap, het restaurant, de kerkruinte. Alle ruimten zijn kindvriendelijk. De kerk is de hele week toegankelijk. Er zijn buurtmaaltijden, een dagelijks avondgebed, koffieochtenden. Er is 3x per week een spelinloop voor buurtbewoners met hun kinderen. En er is een maandelijkse rommelmarkt. In wat er wordt gedaan verteld de gemeenschap zo wat er wordt geloofd. ‘We leven een alternatief verhaal.’

Missionair en verlegen... Waar zit die verlegenheid en bij wie? Aan de hand van casussen laat Marleen ons nadenken en discussiëren over wat je van je eigen achtergrond en traditie laat meespreken en hoe je jezelf wilt profileren, als kerk in een veelkleurige en veranderende samenleving. Marleen constateert dat je in het doen vaak heel snel voorbij de verlegenheid bent. En dat de generatie van 30-ers en jonger nauwelijks verlegenheid kennen om uit te komen voor dat waar ze (op dat moment) voor staan en in geloven. Ze citeert Mechteld Jansen; “Je bent een getuige!”